

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНА СТИЛІСТИКА УКРАЇНСЬКОГО ТА АНГЛІЙСЬКОГО НАУКОВОГО МОВЛЕННЯ»

Ступінь освіти	магістр
Освітня програма	035 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Тривалість викладання	2 семестр
Заняття:	
лекції:	1 години
семінарські:	2 години

Кафедра, що викладає Перекладу

Викладачі:

Алексєєв Анатолій Якович, доктор філологічних наук, професор

Персональна сторінка

[Алексєєв А.Я.](#)

Aleksieiev.A.Ya.@nmu.one

Савіна Юлія Олександрівна, кандидат філологічних наук., доцент

<https://pereklad.nmu.org.ua/ua/alex.php>

Savina.Yu.O.@nmu.one

1. Анотація до курсу

Порівняльна стилістика українського та англійського наукового мовлення – формуються магістральні знання із зіставної стилістики англійської та української мов, знання специфічних особливостей організації і функціонування різних текстів функціонально-стильової системи англійської та української мов, знання концептуальних положень стилістики англійської та української мов, які складають основу теоретичної і практичної професійної підготовки фахівця; опанування особливостями мовних засобів, що використовуються в текстах для досягнення певних комунікативних завдань у процесі перекладу; вміле застосування отриманих теоретичних знань з практики в процесі професійної діяльності, а також у процесі міжкультурної комунікації. Важливе місце в курсі відводиться здійсненню зіставного аналізу української та англійської мов з метою правильного відображення позамовних реалій і набуттю практичних навичок у професійній діяльності перекладача.

2. Мета та завдання курсу

Метою вивчення навчальної дисципліни «Порівняльна стилістика українського та англійського наукового мовлення» є вироблення у студентів чіткої уяви про стилістику як мовознавчу дисципліну, яка має тісні зв'язки з іншими лінгвістичними дисциплінами і перекладом. Цей курс формується на базі загально лінгвістичних положень і понять: мова, мовленнєва діяльність, мовлення, парадигматика, синтагматика, варіант, інваріант та інші. Він також враховує новітні досягнення лінгвістики тексту та семантики художнього тексту та має цілі узагальнити основні положення стилістики як теоретичної дисципліни і визначити місце стилістики у сучасній науці про мову; визначити лінгвістичну природу стилістичних засобів сучасної англійської та української мов, принципи їх системної організації, критерії стилістичної диференціації мовлення за функціональними стилями у зіставлюваних мовах, а також важливість їх урахування при перекладі; сформулювати основні положення та визначити підходи до інтерпретації і стилістичного аналізу текстів різних стилів.

Завдання курсу – вивчення особливостей функціонування англійської мови у науковій писемній комунікації, засвоєння специфіки англійського академічного письма через ознайомлення із сучасними оригінальними науковими текстами різних жанрів, виявлення їхніх структурних, змістових, мовно-стилістичних і риторичних рис; удосконалення умінь і навичок продукувати якісні тексти фахового спрямування англійською мовою; оволодіння культурою академічного письма з урахуванням канонів сучасного англійського академічного дискурсу.

3. Результати навчання

Вести дискусію та здатність до діалогу як способу ставлення до культури і суспільства. Враховувати жанрові особливості художніх текстів та здійснювати переклад, відтворювати емоційні, жанрові, авторські особливості художнього твору з урахуванням художніх прийомів, що застосовані. Здійснювати літературне редагування текстів різних стилів та жанрів. Аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сфері перекладознавства. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі філології

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять	
ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ	
Тема 1 Сутність курсу «Порівняльна стилістика українського та англійського наукового мовлення»	Предмет, мета, завдання, структура, вимоги, форми контролю.

Тема 2 Фоностилістика сучасної англійської мови	Фонетична стилістика; Інформаційний стиль; Науковий стиль; Публіцистичний стиль; Стиль декламування; Розмовний стиль.
Тема 3 Англійська мова у науковому спілкуванні	Роль і особливості функціонування англійської мови у науковому спілкуванні
Тема 4 Загальна характеристика жанрів англомовного академічного письма	Основні відмінності англомовних наукових текстів від україномовних
Тема 5 Наукові жанри у теоретичному ракурсі	Типи наукових журналів: періодичні, продовжувані; електронні, друковані; галузеві, міждисциплінарні; науково-теоретичні, науково-практичні, науково-методичні.
Тема 6 Провідні англомовні філологічні журнали і видання	Загальна характеристика: мета, структура, зміст, вимоги до публікацій. Вимоги зарубіжних журналів, що індексуються в міжнародних базах даних, до якості рукописів і основні причини їх відмови.
Тема 7 Анотація як жанр англомовного академічного письма.	Визначення анотації. Типи анотацій. Анотації до наукових праць: до підручника, монографії, дисертації, автореферату, наукової статті. Описові та інформативні, короткі та розгорнуті анотації. Ключові слова.
Тема 8 Наукова стаття як жанр англомовного академічного письма.	Стаття як самостійний науковий твір. Принципи побудови наукової статті та специфіка їх реалізації в англомовних публікаціях. Структурно- смислові риси заголовків наукових статей.
Тема 9 Візуальна презентація даних у наукових публікаціях і презентаціях	Візуальні елементи наукових статей. Вибір типу візуальної презентації залежно від характеру інформації. Мовні особливості наукових статей. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт
Тема 10 Бібліографічний опис джерел.	Види плагіату у наукових публікаціях: методи виявлення та викорінення. Типи інформаційних джерел і ілюстративного матеріалу. Правила цитування та посилання на використані джерела. Різні стилі оформлення цитат, посилань в тексті статті і списку використаних джерел. Вітчизняний стандарт. Рекомендований перелік міжнародних стилів оформлення публікацій: APA style, Chicago/Turabian style, Harvard style, MLA style, Vancouver style.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	
Тема 1 Особливості наукового стилю. Підстилі та жанри. Стилiстичний аналіз наукової статті	1. Скласти різні види планів до наведеного тексту. 2. Зробити стилістичний аналіз статті 3. Питання для самоаналізу (лекція 1) 4. Складання плану статті Захист проєкту: Стилiстичний аналіз наукової статті (за вибором студента)
Тема 2 Види наукових публікацій та їх візуальна презентація. Тези як вторинний жанр наукової комунікації.	1. Написати тези доповіді за темою кваліфікаційної роботи 2. Підготувати презентацію за темою кваліфікаційної роботи (5-6 слайдів) 3. Підготувати короткий виступ за цією презентацією (3-4 хв)
Тема 3 Візуальна презентація наукової доповіді	Захист проєкту: Короткий виступ за темою кваліфікаційної роботи (3-4 хв) Презентація виступу (4-5 слайдів)
Тема 4 Стаття як провідний жанр сучасного наукового мовлення	1. Підготувати наукову статтю українською та англійською мовами за темою кваліфікаційної роботи (4-5 стор), оформлена для подання у 2 різних наукових журнали (за вибором студента) 2. Підготувати анотацію наукової статті українською та англійською мовами за темою кваліфікаційної роботи (за різними вимогами) Захист проєкту: Наукова стаття українською та англійською мовами за темою кваліфікаційної роботи, оформлена для подання у 2 різних наукових журнали (за вибором студента)
Тема 5 Відгук та рецензія та наукову роботу	1. Скласти RESUME (SUMMARY) кваліфікаційної роботи (4-5 стор) 2. Підготувати рецензію на кваліфікаційну роботу 3. Підготувати доповідь із презентацією за темою кваліфікаційної роботи Захист проєкту: RESUME (SUMMARY) кваліфікаційної роботи (4-5 стор) Рецензія на кваліфікаційну роботу

Тема 6 Правила оформлення реферату	Підготувати реферат за темою кваліфікаційної роботи. Захист проєкту: Доповідь із презентацією за темою кваліфікаційної роботи

5. Система оцінювання та вимоги

5.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

5.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

6. Політика курсу

6.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка".
<https://surl.li/yjmwzi>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

6.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

6.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

6.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

6.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7 Методи навчання

Словесні методи навчання

Пояснення. Це словесне тлумачення понять, явищ, принципів дії приладів, слів, термінів тощо. Використовують переважно під час викладання нового матеріалу, а також у процесі закріплення, особливо тоді, коли викладач відчуває, що здобувачі вищої освіти чогось не зрозуміли. Пояснення часто супроводжується різними засобами унаочнення, спостереженням, дослідями. Успіх пояснення залежить від його доказовості, логічності, чіткості, образності мовлення.

Інструктаж. Як метод навчання він має інформативний локальний характер, близький до розпорядження алгоритмічного типу. Його застосовують на лабораторних, практичних заняттях, а також під час підготовки до самостійної роботи.

Розповідь. Це монологічна форма викладання. Застосовують її за необхідності викласти навчальний матеріал системно, послідовно. Елементами розповіді є точний опис, оповідь, логічне обґрунтування фактів. Розповіді поділяють на художні, науково-популярні, описові. *Художня*

розповідь – це образний переказ фактів, вчинків дійових осіб (наприклад, розповіді про географічні відкриття, створення мистецьких шедеврів тощо). *Науково-популярна розповідь* передбачає теоретичний аналіз певних явищ. *Описова розповідь* є послідовним викладенням ознак, особливостей предметів і явищ навколишньої дійсності (опис історичної пам'ятки, музею-садиби тощо).

Бесіда. Це метод навчання, за якого викладач за допомогою запитань спонукає здобувачів вищої освіти до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу.

Навчальна дискусія. Дискусія є публічним обговоренням важливого питання і передбачає обмін думками між здобувачами вищої освіти або викладачами і здобувача вищої освіти. Вона розвиває самостійне мислення, вміння відстоювати власні погляди, аналізувати й аргументувати твердження, критично оцінювати чужі і власні судження. Під час навчальної дискусії обговорюють наукові висновки, дані, що потребують підготовки за джерелами, які містять ширшу інформацію, ніж підручник. Дискусія спрямована не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Ілюстрування. Полягає воно в застосуванні посібників, плакатів, схем, рисунків на дошці, картин, фотографій, моделей тощо.

Демонстрування. Цей метод передбачає показ матеріалів у динаміці (використання приладів, дослідів). Він ефективний, коли всі здобувачі вищої освіти мають змогу сприймати предмет або процес. Викладач зосереджує увагу на основному, допомагає виокремити істотні аспекти предмета, явища, супроводжуючи показ поясненням, розповіддю. Демонструючи моделі, виробничі процеси на підприємстві, слід обов'язково подбати про дотримання правил техніки безпеки.

Самостійне спостереження. Це безпосереднє самостійне сприймання явищ дійсності у процесі навчання. Методика організації будь-якого спостереження передбачає кілька його етапів: інструктаж щодо мети, завдань і методики спостереження; фіксація, відбір, аналіз і узагальнення його результатів. Виконану роботу слід обов'язково оцінювати.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Білоконенко Л. Українська стилістика і риторика : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2024.
2. Єфімов Л.П., Ясінецька О.А. Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посібник. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2013. – 240 с.
3. Кухаренко В.А. Практикум зі стилістики англійської мови. Підручник. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2013. – 160 с.
4. Shevchenko I. Academic English: Writing articles and conference papers : teaching guide [Electronic resource]. Kharkiv : V. N. Karazin Kharkiv National University, 2023.

Допоміжна:

1. Fabian M. Stylistics: Theory and Practice. Part I. Academic Textbook. Department of British and American Studies, Faculty of Arts, Pavol Jozef Šafárik University in Košice. Košice. 2021. 99p.
2. Савіна Ю.О. Матеріали для практичного опрацювання з дисципліни «Практична стилістика першої іноземної мови» для здобувачів ступеня магістр освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 Філологія. Дніпро : НТУ «ДП». 2004. 13с.
3. Савіна Ю.О. Матеріали для самостійного опрацювання з дисципліни «Практична стилістика першої іноземної мови» для здобувачів ступеня магістра освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 Філологія. Дніпро : НТУ «ДП». 2004. 12 с.